

Ekološko kmetijstvo kot nova priložnost

Površina, namenjena ekološki pridelavi hrane, se je v zadnjih desetih letih s slabih 30.000 hektarov razširila na dobrih 47.800 (podatek za leto 2018), a vendarle smo še daleč od zastavljenih ciljev - do leta 2020 naj bi na 55.000 hektarjih ekoloških površin pri nas kmetovalo 5000 kmetijskih gospodarstev - in še dlje (od sicer neulovljivega) idealnega ravnotežja med povpraševanjem in ponudbo domačih ekoloških pridelkov. »Zato se še vedno kaže nujna potreba po ukrepih za povečanje količin ekoloških pridelkov,« sporočajo z ministrstva.

Red. prof. dr. Martina Bavec z mariborske fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede je prepričana, da poudarjanju ekološke pridelave navkljub ekološko kmetijstvo med slovenskimi odločevalci in kreatorji kmetijske politike še vedno ni prepoznano kot tržna priložnost. Kot pravi, je v Avstriji že 25 odstotkov vseh kmetijskih obdelovalnih površin ekoloških, visoke cilje so si zastavili tudi v Nemčiji in Franciji ... »Nihče ne nagovarja danes še konvencionalnih kmetov, ki ne vidijo več prihodnosti v kmetijstvu in morda celo razmišljajo o opustitvi dejavnosti, da bi bila morda za nekatere preusmeritev v ekološko kmetijstvo tudi nova priložnost,« je prepričana.

Na vprašanje, zaradi katerih ovir se več kmetov ne odloča za ekološki način kmetovanja, na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano odgovarjajo, da gre predvsem za težave na področju organiziranosti in povezovanja pridelovalcev, v

premajnem obsegu pridelave in predelave, zlasti sadja in zelenjave, ter na področju izobraževanja in svetovanja. Martina Bavec je prepričana, da bi bilo treba strokovnjake, izobražene o ekološkem kmetijstvu - »kar nekaj jih je že zaključilo študijski program Ekološko kmetijstvo na naši fakulteti« -, organizirati v novo javno službo za pospeševanje ekološkega kmetijstva. Prav tako bi morali za ta del novih ekoloških kmetij vzpostaviti drugačne temelje trženja, saj kot pravi: »Ti večina niso usposobljeni, zainteresirani ali zmožni lastne neposredne prodaje ali vzpostavitve predelave.«

Premajhna zastopanost v trgovskih verigah

Zaradi slabo začitane ekološke prodajne poti se slovenska ekološka hrana še vedno prodaja predvsem na domačih dvoriščih, ekoloških tržnicah ali prek shem zelenjavnih zaboječkov, ne pa tudi v trgovskih verigah, kjer vsakodnevne nakupe opravi največ ljudi. S stališča trgovcev v Sloveniji manjka pridelkov tik pred sezono, ko je po njih največje povpraševanje, druga težava je pomanjkanje infrastrukture, ki bi omogočala nemoteno pridelavo kljub vremenskih razmeram, so pred časom ugotovili v raziskavi o ekoprolzvodnji v Sloveniji, ki jo je naročilo ministrstvo.

Večino ekoloških proizvodov tako še vedno uvažamo - največ iz Italije, Nemčije in Avstrije; nekaj pa tudi iz tretjih držav, Turčije, Izraela, Rusije in Srbije. Ponudba cenejših uvoženih ekoloških pridelkov pa je še ena od težav, ki pesti naše kmete. Slovenski ekološki pridelovalci cenovno ne

zmorejo konkurirati velikim ekološkim ponudnikom iz tujine, so pred časom še ugotavljali v raziskavi in dodali, da na drugi strani domači potrošniki še niso dovolj izobraženi, da bi zaznali bistveno razliko v kakovosti med slovenskimi ekološkimi izdelki in tistimi iz tujine.

Veliko rezerv je tudi na področju javnega naročanja slovenskih ekoloških živil. »Povpraševanje po slovenskih ekoloških proizvodih narašča tudi v vzgojno-izobraževalnih zavodih, saj se čedalje več vrtec odloča, da bo otrokom ponudilo ekološki zajtrk, mamilico ali kosilo. Tudi Zakon o javnih naročilih omogoča, da naročniki pri naročanju živil v javnih ustanovah (vrtci, šole) lahko dajejo prednost ekološkim in lokalno pridelanim živilom,« pojasnjujejo na ministrstvu.

Naš prispevek h globalni samooskrbi

Velik potencial za širjenje ekološkega kmetijstva ima Slovenija prav pri prireji mle-

ka in mesa. »Z vidika konkurenčnosti ima lahko prireja ekološkega mleka in mesa dobro tržno priložnost, saj poleg tega, da so to proizvođači, ki so bogati z beljakovinami, minerali in vitamini, gre še za nekaj več - s tovrstno pridelavo ohranjamo našo krajino in prav tako prispevamo h globalni oskrbi s hrano,« sporočajo z ministrstva. Da je ekološko korak naprej, po mnenju Martine Bavec dokazujejo tudi kmetje sami. »Največ inovativnih praks v pridelavi in predelavi ter tudi konceptih trženja je tudi v Sloveniji na ekoloških kmetijah. Lastniki so v povprečju mlajši, imajo višjo stopnjo izobrazbe in tudi več registriranih dopolnilnih dejavnosti,« pojasni. Ob tem doda, da so ekološke kmetije tudi dvakrat večje od slovenskega povprečja in redko do dvakrat več živali. »Tudi nagrajeni mladi inovativni kmetje so ekološki in tudi to je lahko utemeljitev, zakaj je treba spremeniti prioritete,« sklene.

Mojca Boštelc

